

Recension i Västgotagenealogen nr 1/2008

Bygdereportern och odalmannen Carl Ryberg. Västgötaminnen i ord och bild. Av Maria Vajta Klamer. Göteborg 2007. 192 sid. Ill, portr, kart. Inb. Format 220 x 150 mm. Förlag: ScandiText AB. ISBN 978-91-631-9282-1. Pris: 300 kr + porto. Kan beställas från författaren, e-post: <info@scanditext.se> eller tfn 031-40 20 92. Författaren presenterar boken vid Släktforskningsdag den 15 mars i Herrljunga, se annons på sid. 3.

Carl Ryberg (1887–1966) verkade i över femtio år som ortskorrespondent i Herrljunga för ett flertal västsvenska tidningar, bl.a. Borås Tidning, Elfsborgs Läns Tidning och Skaraborgs Läns Tidning. Samtidigt som han följde den politiska debatten med stort intresse, skildrade han i sina artiklar bygdens människor och miljöer från slutet av 1800-talet fram till mitten av 1960-talet. Vid sidan av jordbruket deltog han aktivt i det kommunala arbetet och föreningslivet.

Carl Ryberg föddes den 23 jan. 1887 på gården Åsen i Remmene socken. Tidigt fick han lära sig lantbrukets olika sysslor och när Carl år 1920 övertog gården efter sin far var han redan en driven lantbrukare.

Redan som 15-åring hade Carl lagt grunden för sitt skrivarbete. Han skickade en dödsnotis till Handelstidningens Veckoblad och anhöll samtidigt om att få bli tidningens korrespondent. Tidningen svarade att han var antagen och det blev snart fler uppdragsgivare. Arbetet underlättades av att han redan 1913 fick tillgång till telefon. Totalt producerade han omkring 650.000 rader, fördelat på olika tidningar. Eftersom ersättning utgick per tryckrad var detta ett viktigt mått. Ersättningen kunde variera från 3 öre upp till 8 öre per rad.

Maria Vajta Klamer var bara ett barn då hennes älskade morfar, Carl Ryberg, dog 1966. I boken lyser kärleken till morfar och hans livsverk igenom och hon har på detta sätt velat sprida hans efterlämnade kulturarv till oss läsare. Det är ett stycke lokalhistoria som också ger en god inblick hur det var att leva och verka på landsbygden under första halvan av 1900-talet. Vi får också veta hur världshändelser, som 2:a världskriget, påverkade människornas vardag. Maria har moderniserat stavningsen i morfars texter och sedan ställt samman i relevanta kapitel. Carl nedtecknade också sitt livs minnen efter ett olycksfall på gården som gjorde honom arbetsoförmögen. Delar av detta har använts i boken. Maria har också skrivit egna texter om morfar, om bygdens historia och om kvinnosysslor.

Boken består av två delar; Bygdereportern och Odalmannen. Under Bygdereportern ryms fyra kapitel; Från asatro till kristendom, Politiska förhållanden, Gamla miljöer samt Strävsamma människor. Under Odalmannen ryms två kapitel; Jordbruk och Husligt arbete. Boken är rikt illustrerad med nytagna färgbilder samt gamla foton från museer och hembygdsföreningar. Förklaringar till mynt, mått och ord, liksom utförlig källförteckning samt index kompletterar boken.

Detta är boken för dig med intresse för det dagliga livet på landsbygden på farfars/morfars tid. Det är berättelsen om det hårt arbetande folket som också hade tid för fest och gemenskap. Resurskrävande sysslor som slätter, tröskning och storbyk skildras. Om detta vet dagens barn ingenting. Det är vår uppgift att på olika sätt förmedla vidare vad vi upplevt.

Kjerstin Olofsson, Viskafors